

Bokje (*Lymnocyrtus minimus*)

De foto van Ruurd Jelle

Steltlopers vormen een zeer grote vogelfamilie in allerlei soorten en maten. De snippen zijn een groep binnen deze familie. Watersnip en Houtsnip zijn wellicht de meest bekende vertegenwoordigers. Minder bekend is het Bokje. Het is de kleinste soort van de in ons land voorkomende snippen en heeft de grootte van een Spreeuw. Broeden doet hij niet in ons land, doortrekken en pleisteren daarentegen wel. Ze hebben weergaloos mooie kleuren in de veren. Paars, groen, blauw en het glimt aan alle kanten. Het is eigenlijk zonde dat vogelaars de soort maar weinig te zien krijgen. De reden hiervoor is echter simpel: het zijn meesters in het zich verstoppen. De meeste ontmoetingen betreffen Bokjes die bijna vanonder je laars opvliegen als je door een nat terrein loopt. In deze bijdrage beschrijft Ruurd Jelle hoe hij er na lange tijd en vele zoektochten in geslaagd is het Bokje te vinden en te fotograferen. Die ervaring deelt hij graag met ons en hij geeft tips hoe deze prachtsoort te vinden. Ruurd Jelle heeft aangegeven na deze bijdrage te willen stoppen met zijn rubriek. Mede namens de lezers bedankt de redactie Ruurd Jelle voor zijn bijdragen en zoekt om een opvolger.

Ik werd horendol van het Bokje toen ik werkte aan het Stellingwarver Voegelboek. Het was een van de 200 soorten die ik wilde fotograferen en het heeft mij vier jaar gekost om er een te vinden. Het vinden op zich is nog niet eens het grootste probleem; dat komt pas als je een mooie foto wilt maken. Dan moet je de vogel dus eerst zien zitten, maar je bent te laat als hij vlak voor je voeten wegvliegt. Ze landen dan wel snel weer na een korte, stille, rechte vlucht. Hierin verschilt het Bokje van de Watersnip die vaak met veel geroep al zigzaggend wegvliegt en meestal niet gelijk weer in het gebied landt. Dat bracht me op het idee om met de verrekijker geschikte hoekjes af te zoeken in de hoop dat er een zou zitten en er dan goede foto's van te maken. Dat lukte pas na vier jaar zoeken. Maar toen ik eenmaal het eerste Bokje op de foto had, was er blijkbaar een last van mijn schouders afgevallen met als gevolg dat ik ze nu jaarlijks fotografeer.

De beste kansen heb je in strenge winters. Er zijn altijd wel ondiepe sloten die open blijven als gevolg van een sterke stroming of opborrelend kwelwater. In deze sloten kan het Bokje zich in principe de hele winter redden. Je vindt ze dan vaak samen met zijn iets grotere familielid de Watersnip en af en toe tref je er ook een Houtsnip bij aan. Ik ben er nu achter dat die laatste nog lastiger te fotograferen is dan het Bokje, omdat Houtsnippen altijd erg snel wegvliegen. Het Bokje kun je bij rustige benadering op een meter afstand fotograferen. De laatste jaren waren de winters echter nogal mild en dan valt het niet mee om tegen een Bokje aan te lopen. Dit betekent niet dat ze niet te zien zijn. Vanaf eind juli trekken ze door Nederland met het hoogtepunt in oktober en ik vind elk jaar meerdere Bokjes in plasdras gebieden

tussen de lisdodden, riet en andere waterplanten in erg ondiep water of op de half drooggevalle rand. Hiertussen kan de vogel zich perfect schuilhouden en tevens voedsel zoeken. Ze vallen dan pas echt op als ze gaan bewegen. Dit is een soort van stuiten waarbij het hele lichaam op de poten heen en weer beweegt, ook als ze op hun plek blijven staan. Dit zogeheten 'bokken' verklaart mogelijk de naam.

Over de aantallen Bokjes die zich 's winters in Fryslân bevinden valt weinig te zeggen, want de soort is onmogelijk voor grotere gebieden te tellen. Henk van der Meulen durft in Vogels in Friesland niet verder te gaan dan een schatting van tien stuks, terwijl er in de trektijd hooguit vijftig zouden zijn. Sovon komt op basis van beter onderzoek tot een schatting van 2.000 – 10.000 stuks voor geheel Nederland. In het Dwingelderveld in Drenthe werden in enig jaar onder gunstige omstandigheden zelfs 249 exemplaren geteld. We mogen ervan uitgaan dat er flink wat Bokjes zitten in de vele geschikte terreinen die Fryslân rijk is, veel meer dan Henk van der Meulen ooit had gedacht. Zonder verrekijker ben je absoluut nergens en het is ook een beetje een kwestie van gevoel. Daar waar je denkt dat een Bokje zou kunnen zitten, moet je rustig met de kijker alles afloeren en hopen dat je oog op dit vogeltje valt. Om een idee te geven naar wat je zoekt heb ik een foto gekozen van een Bokje in zijn overwinteringsgebied. Geloof me: hij zit er echt....Succes!

*Ruurd Jelle van der Leij
Verzetsstraat 3
8923 CP Leeuwarden
rjvanderleij@gmail.com
website:<http://www.pbase.com/ruurdjellevanderleij/bokje>*